

Politik Bilim

Üniversitede 40'lı - 50'li Yılların Karanlığı...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

*Karanlık zamanlarda
şarkı da söylenecek mi?
Elbette, şarkı da söylenecek,
karanlık zamanları anlatan.*

Bertolt Brecht

[Çev. A. Kadir / Zikreden Güney Gönenç.]

Güney (Gönenç) Hocanın üniversitede 40'lı - 50'li yılların karanlığını anlattığı bir kitabı yayımlandı: “*Karanlık Zamanların Şarkısı: Üniversitede 40'lı - 50'li Yıllar*” (2011, Yeni Umut Yayınları)... Kitabın girişinde Bertolt Brecht'ten (Çev. A. Kadir) bir dördlük yer alıyor: *Karanlık zamanlarda / şarkı da söylenecek mi? / Elbette, şarkı da söylenecek, / karanlık zamanları anlatan.*

‘*Karanlık zamanları anlatan şarkılar*’da yalnızca karanlık zamanlar ve karanlığın insanları değil, o karanlığa direnen, o karanlığa karşı isyanlarını yükselten güzel insanlar da vardır... O güzel insanların direnci, isyanı, yarınlarımız için umuttur. ‘*Karanlık zamanları anlatan şarkılar*’, aslında, anlattıkları o güzel insanlarla umudun da şarkısındırlar. Onun içindir ki, ‘*Karanlık zamanları anlatan şarkıları*’ hep güzel insanlar söyler. Güney Hoca da, her biri bir şarkı olan yazdıklarıyla, daha çok, karanlık zamanları, ama aynı zamanda, karanlığa karşı koyan güzel insanları anlatır. Onun yazdıkları, okuyanlarını alıp götürdüğü bir yolculuktur; karanlık zamanlara ve aynı zamanda karanlığa karşı koyan güzel insanların dünyasına...

O güzel insanlar bazen Frédéric Joliot-Curie, Necdet Bulut, Nazif Tepedelenlioğlu gibi bilim adamlarıdır, bazen Nicola Sacco gibi bir kunduracı ustası ya da Bartolomeo Vanzetti gibi bir balıkçı-işportacıdır, bazen de Woody Guthrie, Pete Seger, Barbara Dane gibi halk şarkıcıları ya da Paul Robeson gibi hem bir halk şarkıcısı hem de Shakespeare’in oyunlarında yıldızlaşan bir tiyatro oyuncusu... Onların ortak yanı dirençleriyle, mücadeleleriyle gelecek kuşaklara taşıdıkları umuttur: Ve bize, dosta düşmana, herkese, hep şunu anlatmak isterler: **Bakın, biz vardık ve hep olacağız; karanlıkların üstesinden gelinceye dek...**

Güney Hoca bu yeni kitabıyla bizi yine bir karanlık zamana götürüyor. Yapın bu yolculuğu... Emin olun, yine güzel insanlarla da tanışacaksınız: 1930’lu yıllarda faşizmin karanlığından kaçıp Türkiye’ye sığınan ama bir süre sonra, sığındıkları ülkenin karanlık güçlerince geri püskürtülen Alman bilim adamları... Ve onlarla aynı dönemde üniversiteden uzaklaştırılan, Türkiye’den bilim insanlarıyla...

Alman bilim adamlarının konuk edildikleri ülkenin karanlık güçlerine karşı yapabilecekleri bir şey yoktur. Kaderleri bu ülkeden de ayrılmaktır. Onlar gittikleri ülkelerde de (bunlardan bazıları, daha sonra, kendi anayurtları olan Almanya’da) bilime olan katkılarını sürdüreceklerdir.

Alman bilim adamlarıyla aynı dönemde üniversiteden uzaklaştırılan **Pertev Naili Boratav, Niyazi Berkes, Muzaffer Şerif Başoğlu, Nabi Dinçer, İlhan Başgöz, Mübeccel Kıray, Azra Erhat, Agop Dilaçar** gibi bilim insanlarının da önemli bir bölümü bilime olan katkılarını yurtdışında sürdürecek ve bilim dünyasında büyük bir saygınlık kazanacaklardır... Gönül verdiği üniversitesinden ilk üç isimle birlikte uzaklaştırılan dünyalar güzeli bir bilim kadınıysa, yurdundaki karanlığa olan isyanını giderek yükseltecek ve o karanlığa karşı verilen toplumsal mücadelede bayraklaşan bir isim olacaktır: **Behice Boran...**

Güney Hoca, 40'lar karanlığında bunca güzel bilim insanından arındırılan(!) üniversitenin 50'ler karanlığını da anlatır bize; Nazi Almanyası'yla uyum sağlamış, hâttâ Nazi Partisi'ne üye olmuş Alman bilim adamlarının getirildiği 50'ler karanlığını...

Belki bu kitabı okurken yine karanlık bir zamanda yaşadığımız aklımıza gelecek ve o karanlık iyice bastırmadan bir çıkış yolu bulunmalı, diye düşüneceksiniz. Aslında o yolu Güney Hoca bütün ömrü boyunca anlatmaya çalıştı, yine anlatıyor... Eminim, bütün güzel insanların o yolda hep birlikte yürümeye başladıklarını gördüğü gün, Güney Hoca bize, artık karanlık zamanların değil, gelecek aydınlık zamanların şarkılarını söyleyecektir...

CBT. 30 Eylül 2011